

Drög að samgönguáætlunum 2020 - 2034

Reykjavík 31.10.2019

Umsögn Ferða- og samgöngunefndar Landssambands hestamannafélaga

Samgönguáætlanir 2020 – 2034.

Í samráðsgátt stjórnvalda hafa verið til kynningar drög að samgönguáætlunum til næstu 15 ára, annars vegar tillaga til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2020 ó 2024 (aðgerðaáætlun) og hins vegar tillaga til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2020 ó 2034. Í fyrri áætluninni bls. 14 kemur fram að reiðvegafé er óbreytt á árunum 2020 ó 2024, 75 m.kr. á ári, eða 375 m.kr. á fimm ára tímabili. Í síðari áætluninni kemur fram á bls. 20 að á tímabilunum 2025 ó 2029 og 2030 ó 2034 að reiðvegafé er 400 m.kr. hvort tímabil eða 80 m.kr. á ári.

Hestamenn telja ekki nóg lagt í þennan málaflokk hvað varðar uppbyggingu og viðhald reiðvega, sem er undirstaða hestamennsku og hestatengdrar ferðaþjónustu í landinu.

Undanfarin ár hafa umsóknir hestamannafélaganna í reiðvegafé verið á bilinu 280 ó 330 m.kr. bæði til nýbygginga og viðhalds eldri reiðvega. Árið 2002 voru 39,9 m.kr. til reiðvega á vegáætlun, árið 2009 er reiðvegafé orðið 70.0 m.kr. og hafði þá tekið mið af vísitöluhækkunum. Árið 2010 er reiðvegafé skorið niður í 60.0 m.kr. og er óbreytt til ársins 2019 að það hækkaði í 75.0 m.kr. Grunnur byggingavísitölu breytist árið 2010 og er settur á 100 um sl. áramót er grunnur vísitölnunnar orðinn 142,1. Reiðvegafé ætti því að vera 107,6 m.kr. í ár 2019 hefði það fylgt verlagsþróunum. Það hafa engar raun hækkningar verið til þessa málaflokks frá árinu 2009, heldur skerðist framlag ríkisins hlutfallslega.

Hestamenn vekja athygli á þeim gríðarlegu fjármunum sem hestatengd starfsemi er að skapa þjóðarþúinu á ársgrundvelli, sem eftirfarandi dæmi sýna.

1. Árið 2001 voru gjaldeyrstekjur af hestamennsku 7,5 milljarðar kr. samkvæmt könnun Ferðamálaráðs og heimild Hagstofunnar. (*Skýrsla Samgönguráðuneytisins; Nefnd um viðbótarfjáröflun til reiðvega febrúar 2003, bls. 5*).

Árið 2001 sóttu um 280 þús. erlendir ferðamenn landið heim, talið er að um 14% hafi sótt afþreyingu í íslenska hestinn að sumarlagi og um 8% að vetrarlagi.

Í ár 2019 er áætlað að rúmlega 2 milljónir erlendra ferðamanna sæki landið heim.

2. Gjaldyrstekjur af útflutningi hrossa nemur á tólf ára tímabili 10,9 milljörðum kr. þ.e. frá 2007 til júlí 2019. Útflutningur hrossa hefur farið jafnt og þétt vaxandi frá árinu 2010 að einu ári undanskyldu. (*Grein Magnúsar Heimis Jónssonar í Morgunblaðinu 9. september 2019, byggð á gögnum Matvælastofnunar og viðtali við Gunnar Arnarsson hrossaútflytjanda*).

•

LANDSSAMBAND HESTAMANNAFÉLAGA

STOFNAÐ 1949

Íþrótt, menning, lífsstíll

3. Í skýrslu; Hestamennska og hestaferðaþjónusta - ýmsar tölur og gögn 15 apríl 2019 (DRÖG). (Höf. Ingibjörg Sigurðardóttir lektor við ferðamáladeild Háskólans á Hólum). Í kafla um hestatengda ferðaþjónustu kemur m.a. fram eftirfarandi:

Árið 2002 var fjöldi ferðamanna hérlendis 248.580 og var þá áætlað að 41.791 erlendu ferðamaður hefði farið á hestbak meðan á dvölinni stóð. Þar af fóru um 25 þúsund manns á hestbak að sumri (júni ó ágúst). Ekki var vitað hvert var hlutfall þeirra sem fóru í hestaleigu og hestaferðir (Ingibjörg Sigurðardóttir, 2004).

Árið 2014 var á sambærilegum forsendum áætlað að um 120.150 erlendir ferðamenn hefðu farið á hestbak meðan á dvölinni stóð hérlendis (Tinna Dögg Kjartansdóttir, 2014).

Árið 2014 var áætlað að velta hestaleiga og hestaferðafyrirtækja hérlendis væri 2,5-3 milljarðar (Tinna Dögg Kjartansdóttir, 2014). Sé miðað við þær forsendur sem lagðar voru til grundvallar í greiningu Tinnu Daggar **má ætla að heildarvelta hestaleiga og hestaferðafyrirtækja hérlendis hafi verið 7 - 8 milljarðar á árinu 2018.**

1. Í daglegu tali hérlendis er að jafnaði átt við hestaleigur (1 dagur eða minna) eða hestaferðir (meira en 1 dagur) þegar talað er um hestaferðaþjónustu. Samt sem áður hefur það verið rökstutt að shestatengd ferðaþjónusta sé hvers kyns þjónusta sem fyrirtæki eða einstaklingar veita ferðamönnum í tengslum við hesta, hvort sem um er að ræða þjónustu sem tengist reiðmönnum, hestinum sjálfum, sögu hans, ímynd, afurðum eða þætti hans í menningar- og atvinnusögu þjóðarinnar (Ingibjörg Sigurðardóttir, 2004, bls. 6).
2. **Rétt er að hafa í huga að fjölþætt starfsemi önnur en hestaleigur og hestaferðir geta talist til hestatengdrar ferðaþjónustu. Má þar nefna hestatengda viðburði. Þar ber hæst Landsmót hestamanna sem haldið er annað hvert ár og er gestafjöldi 8-10 þús. Um 1/3 gestafjöldans eru erlendir gestir. Varlega áætlað er talið að meðaleyðsla gesta á dag á Landsmóti hestamanna 2016 fyrir utan gistingu hafi verið 30.041 en erlendir gestir eyddu að meðaltali 34.955 ár dag en Íslendingar 26.706 krónum. Varlega áætlað hefur því verið áætlað að efnahagsleg áhrif Landsmóts hestamanna 2016 hafi verið um 160 milljónir króna án afleiddra áhrifa (Heldt, 2017).**
3. Um þessar mundir er erfitt að nálgast nýjustu tölur um hversu hátt hlutfall ferðamanna nýtir ákveðna flokka afþreyingar svo sem hestaferðaþjónustu en það er vegna breytinga á skráningu og utanumhaldi um gögn hjá Ferðamálastofu en verið er að flytja helstu gögn inn í svokallað Mælaborð ferðaþjónustunnar. Miðað við þær upplýsingar sem nú liggja fyrir má þó gera ráð fyrir að um **287 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið á hestbak árið 2018** meðan á dvöl þeirra stóð hérlendis.

•

Í dag stunda um 35 þúsund Íslendingar hestamennsku að staðaldri, þar af eru um 12 þúsund skráðir félagar í 45 hestamannafélögum.

LANDSSAMBAND HESTAMANNAFÉLAGA

STOFNAÐ 1949

Íþrótt, menning, lífsstíll

LH vinnur m.a. að skráningu reiðleiða í kortasjá, skráningin er unnin í samstarfi við Loftmyndir ehf. Einungis þær reiðleiðir sem eru á staðfestu aðalskipulagi viðkomandi sveitarfélags eru settar í kortasjána. Reiðleiðirnar skiptast í þrjá flokka, þéttbýlis-, stofn- og héraðsleiðir. Allar reiðleiðir í kortasjóninni fá ákveðin númer og kaflanúmer, númerakerfið er unnið í samstarfi við Vegagerðina.

Kortasjónin er til mikilla hagsbóta og öryggis fyrir skipulag hestaferða, hægt er að hlaða niður GPS ferlum af hverri reiðleið fyrir sig. Einnig kemur fram heiti hvernar reiðleiðar og lengd í km. Það að geta hlaðið niður ferlum af reiðleiðinni stuðlar að miklu öryggi hestaferðamanna sem og gangandi manna sem einnig geta nýtt sér reiðleiðirnar. Skráning og kortlagning reiðleiða og gott aðgengi að þeim upplýsingum stuðlar að því að beina umferð hestamanna inn á samþykktar reiðleiðir og vernda þar með viðkvæm svæði á landinu.

Markmið með kortasjóninni er að safna öllum reiðleiðum á landinu í einn kortagrunn sem er öllum aðgengilegur.

Bein leið á kortasjóna er: <http://www.map.is/lh> einnig um heimasíðu LH <http://lhhestar.is>.

LH hefur átt í samstarfi við sveitarfélög um merkingar reiðleiða, það er að frumkvæði LH sem sýnir ábyrgð í því að beina ríðandi umferð í rétta farvegi og vernda viðkvæma náttúru landisins sem kostur er.

Eitt megin verkefni hestamanna í reiðvegamállum er m.a. að skera af með öruggum hætti á samnýtingu vega milli hesta og vélknúinnar umferðar sem er mikið öryggisatriði fyrir alla, ekki bara hestamenn. Til að svo geti verið þarf aukið fjármagn í málaflokkinn.

Reiðvegir á Íslandi eru og hafa í gegnum árin verið byggðir upp að verulegu leiti með frjálsu vinnuframlagi hestamanna sjálfra, en vissulega með framlögum frá ríki og sveitarfélögum. Hér má sannarlega kalla verkefnið krónu á móti krónu, þar sem gríðarleg sjálfbærliðavinna hestamanna er í þessum málaflokki. Þar erum við hestamenn tilbúnir til að bæta í enn frekar.

Hestamenn fagna því að framlög til hjóla- og göngustíga séu aukin verulega eins og fram kemur í drögum að samgönguáætlun 2020 ó 2034 (4.500. m.kr.).

Hestamennska og hestatengd ferðapjónusta eru að leggja til þjóðarbúsins gríðalegar tekjur eins og sjá má í dæmum hér frammar.

Hestamenn telja ekki rétt gefið þegar kemur að framlögum hins opinbera til almennra stíga, þ.e. reið-, hjóla- og göngustíga sem flokkaðir eru svo í vegalögum.

Hestamennska og hestatengd ferðapjónusta eru að skapa þjóðarbúinu tuga milljarða kr. í tekjur á ársgrundvelli og því nauðsynlegt að hlúa að greininni eins og kostur er.

Reiðstígar hafa orðið hér út undan og þarf að þrefalda framlög til þeirra hið minnsta frá því sem nú er.

Hestamenn skora á ríkisvaldið að bæta úr og auka verulega framlög til reiðvega og að Samgönguráðherra beyti sér til að svo verði.

Virðingarfyllst

Halldór H. Halldórsson

formaður Ferða- og samgöngunefndar Landssambands hestamannafélaga (LH)